

BESLUIT VAN DE COMMISSIE

van 23 maart 2011

betreffende de staatssteun in zaak C 10/10 (ex N 562/09) die Spanje voornemens is te verlenen ten behoeve van de herstructurering van A NOVO Comlink

(Kennisgeving geschied onder nummer C(2011) 1740)

(Slechts de tekst in de Spaanse taal is authentiek)

(Voor de EER relevante tekst)

(2012/178/EU)

DE EUROPESE COMMISSIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 108, lid 2, eerste alinea,

Gezien de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, en met name artikel 62, lid 1, onder a),

Na de belanghebbenden overeenkomstig de genoemde artikelen te hebben aangemaand hun opmerkingen te maken ⁽¹⁾,

Overwegende hetgeen volgt:

I. PROCEDURE

- (1) Op 16 oktober 2009 heeft Spanje een maatregel voor herstructureringssteun aangemeld die de autonome regio Andalusië wilde toekennen ten gunste van A NOVO Comlink SL. Bij schrijven van 25 maart 2010 heeft de Commissie Spanje in kennis gesteld van haar besluit om ten aanzien van die steunmaatregel de procedure in te leiden als bedoeld in artikel 108, lid 2, VWEU. Bij schrijven van 26 april 2010 heeft Spanje op dit besluit gereageerd. Bij schrijven van 22 september 2010 heeft de Commissie Spanje om aanvullende informatie verzocht. De Spaanse autoriteiten hebben hierop op 20 oktober 2010 gereageerd met de mededeling dat de aanmelding werd ingetrokken aangezien de economische situatie van de onderneming zich beter had ontwikkeld dan verwacht.
- (2) Het besluit van de Commissie tot inleiding van de procedure is bekendgemaakt in het *Publicatieblad van de Europese Unie* ⁽²⁾. De Commissie heeft de belanghebbenden opgeroepen hun opmerkingen over de betrokken steun te maken. De Commissie heeft echter van de belanghebbenden geen opmerkingen ter zake ontvangen.

II. GEDETAILEERDE BESCHRIJVING VAN DE STEUNMAATREGEL**1. Het aangemelde herstructureringsplan**

- (3) Het herstructureringsplan dat Spanje in oktober 2009 heeft aangemeld, voorzag in herstructureringssteun voor

A NOVO Comlink SL (hierna „A NOVO” genoemd). De steun was gebaseerd op de regeling van 5 november 2008 tot vaststelling van de reguleringsbasis voor het steunprogramma voor levensvatbare ondernemingen in Andalusië met economische moeilijkheden. In het plan wordt voorts opgeroepen tot het indienen van aanvragen voor 2008 en 2009 ⁽³⁾. De Commissie heeft de betreffende regeling in mei 2009 goedgekeurd als reddings- en herstructureringssteun voor kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's); dat betekent dat individuele subsidies op grond van deze regeling voor grote ondernemingen aangemeld moeten worden (zaak N 608/08).

- (4) De geplande steun door Andalusië bestond uit een garantie van 80 % voor een lening met een termijn van tien jaar ten belope van 4 375 000 EUR met een rentesubsidie van 0,89 %, en een staatslening van 2 000 000 EUR met een termijn van tien jaar, verstrekt door de „Agencia de Innovación y Desarrollo de Andalucía” (Andalusisch Agentschap voor innovatie en ontwikkeling — IDEA).
- (5) Wat de behoefte aan liquide middelen betreft, heeft Spanje in de aanmelding aangegeven dat de uitstaande schulden ten tijde van het opstellen van de herstructureringssteun uit de volgende elementen waren opgebouwd:
- schulden van 2,7 miljoen EUR aan leveranciers;
 - schulden van 650 000 EUR aan de overheid;
 - schulden van 1,6 miljoen EUR aan andere ondernemingen binnen de A NOVO-groep;
 - overige financiële behoeften voortvloeiende uit de uitbreiding van de activiteiten.

In totaal bedroeg de behoefte aan liquide middelen circa 5 miljoen EUR.

- (6) Naast bovengenoemde injectie van nieuw kapitaal was in het plan geen herstructurering voorzien van de activiteiten, de organisatie, het management of de personeelsbezetting van de onderneming. Met betrekking tot de structuur van de onderneming werden in het herstructureringsplan uitsluitend de huidige gebieden beschreven waarop zij actief is en de mogelijkheden van en eventuele vooruitzichten op een uitbreiding aangegeven.

⁽¹⁾ PB C 140 van 29.5.2010, blz. 25.

⁽²⁾ Zie voetnoot 1.

⁽³⁾ BOJA (Publicatieblad van Andalusië) nr. 236 van 27.11.2008, blz. 6.

- (7) In het plan was verder geen verwijzing opgenomen naar een bijdrage van de begunstigde of zijn moedermaatschappij. Ook werd er geen melding gemaakt van compenserende maatregelen in de vorm van bijvoorbeeld een capaciteitsvermindering of verkoop van activa. Wat de vooruitzichten betreft, werd er daarnaast geen onderscheid gemaakt tussen het beste, een gemiddeld en het slechtste scenario.

2. Maatregelen die niet bij de Commissie zijn aangemeld

- (8) Tijdens de beoordeling van het herstructureringsplan is gebleken dat er in mei 2009 reddingssteun aan A NOVO is verstrekt in de vorm van een garantie van 80 % voor zes maanden ten behoeve van een lening van 1 825 000 EUR, met een opslag op jaarbasis van 1,5 % en een rente van 2,86 %. Spanje heeft deze garantie niet aangemeld.
- (9) Na het verstrekken van de reddingssteun op 21 mei 2009 heeft A NOVO op 10 september 2009 een herstructureringsplan bij de Andalusische autoriteiten ingediend.

3. Begunstigde

- (10) A NOVO is een grote onderneming die actief is op het gebied van service voor computers, mobiele telefoons en andere elektronische apparaten. A NOVO is een volledige dochteronderneming van de Franse onderneming A NOVO SA. Oorspronkelijk was A NOVO een producent van telefoons. Tussen 2004 en 2006 zette de onderneming de productieactiviteiten echter stop en concentreerde zij zich op de service na verkoop. A NOVO is in Malaga (Andalusie) gevestigd in een gebied dat in aanmerking komt voor regionale steun op grond van de uitzondering in artikel 107, lid 3, onder a), VWEU.
- (11) Ten tijde van de aanmelding van het herstructureringsplan voldeed A NOVO aan de voorwaarden voor insolventie. Het bedrijf had problemen bij het aantrekken van geld op de kapitaalmarkten. Van het oorspronkelijke maatschappelijk kapitaal van 15 miljoen EUR in 2001, was meer dan 10 miljoen EUR verdwenen. Alleen al in 2008 is meer dan een vierde van dat bedrag verloren gegaan:

(in EUR)

	2001	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Kapitaal	15 000 000	14 684 923	6 167 668	6 167 668	8 967 667	4 056 802	2 057 000

A NOVO heeft ook grote verliezen geleden en werd met een dalende omzet geconfronteerd:

(in EUR)

	2006	2007	2008	2009
Toenemende verliezen	- 2 603 000	- 4 549 000	- 3 923 000	- 292 000
Teruglopende omzet	22 090 000	21 853 000	15 305 000	15 464 000

- (12) Als gevolg van deze omstandigheden kon A NOVO begin 2009 als een onderneming in moeilijkheden worden aangemerkt in overeenstemming met de punten 10 en 11 van de communautaire richtsnoeren inzake reddings- en herstructureringssteun aan ondernemingen in moeilijkheden (hierna „de richtsnoeren” genoemd⁽⁴⁾). Meer dan de helft van het maatschappelijk kapitaal was verdwenen en meer dan een kwart van dat kapitaal was in de voorafgaande twaalf maanden verloren gegaan (punt 10, onder a), van de richtsnoeren). De vennootschap voldeed daarmee aan de criteria naar Spaans recht om aan een insolventieprocedure te worden onderworpen (punt 10, onder c), van de richtsnoeren). In ieder geval had het bedrijf een dalende omzet en waren de nettoactiva vrijwel verdwenen, als bepaald in punt 11 van de richtsnoeren.
- (13) De herstructurering van A NOVO is al in juli 2005 op gang gebracht met het oog op de omschakeling van de activiteiten van de productie van telefoons naar after-saleservice. In de overeenkomst van 2005 over de uitgangspunten en verplichtingen van het levensvatbaarheidsplan voor A NOVO COMLINK SL moest de vennootschap een bijdrage leveren aan de financiering van dat plan door middel van: een verkoop- en lease-back-operatie met betrekking tot haar onroerend goed in het

Parque Tecnológico de Andalucía — technologiepark van Andalusie — (voor een geraamd bedrag van 14,9 miljoen EUR), het omzetten van 94 tijdelijke contracten in vaste contracten vóór 31 december 2007, het afsluiten van 88 nieuwe contracten vóór 31 december 2009 en het in stand houden van de huidige personeelsbezetting tot 2015. De overeenkomst bevatte daarnaast een plan voor deeltijdpensionering voor werknemers die de leeftijd van 60 jaar hadden bereikt.

- (14) In ruil hiervoor gaf het Ministerie van Werkgelegenheid van de Junta de Andalucía A NOVO toestemming om 224 arbeidscontracten voor werknemers ouder dan 54 jaar op te schorten tot 31 augustus 2008. Door deze toestemming konden de betreffende werknemers een werkloosheidsuitkering aanvragen, hoewel zij in theorie nog steeds een dienstverband hadden. Tijdens de tijdelijke opschorting van arbeidscontracten blijven de betreffende werknemers deel uitmaken van het bedrijf. De maatregel is bedoeld om het inkomen van die werknemers aan te vullen totdat zij de pensioengerechtigde leeftijd bereiken.
- (15) De wettelijke verplichtingen van de onderneming zijn beperkt tot het betalen van de socialezekerheidsbijdragen die zij als werkgever voor de geschorste werknemers verschuldigd zijn, evenals de loonkosten en socialezekerheidskosten gedurende de periode van deeltijdpensionering (tussen de leeftijd van 60 en 65 jaar).

⁽⁴⁾ PB C 244 van 1.10.2004, blz. 2.

4. Redenen voor het inleiden van de procedure

- (16) Na deze steunmaatregelen overeenkomstig artikel 107, lid 3, onder c), VWEU te hebben onderzocht, heeft de Commissie, in het licht van de richtsnoeren, besloten de procedure van artikel 108, lid 2, VWEU in te leiden omdat zij betwijfelde of er aan de voorwaarden voor het goedkeuren van de reddings- en herstructureringssteun was voldaan.
- (17) De Commissie is vervolgens tot de conclusie gekomen dat beide maatregelen waarschijnlijk als staatssteun aangemerkt moeten worden. Op grond van artikel 107, lid 1, VWEU is alle financiële steun die door lidstaten wordt verstrekt, een vorm van staatssteun indien deze de mededinging vervalst of dreigt te vervalsen door begunstiging van bepaalde ondernemingen en indien de handel tussen lidstaten ongunstig wordt beïnvloed. Bij de betreffende maatregelen, d.w.z. de garanties, de rentesubsidie, de lening van de regio Andalusië en de rechtstreekse betalingen aan werknemers van A NOVO, is gebruikgemaakt van staatsmiddelen. Die middelen zijn door de autonome regio Andalusië verstrekt en zijn aan de staat toe te rekenen.
- (18) De maatregelen moeten de begunstigde een voordeel opleveren dat niet zou zijn verkregen onder normale marktomstandigheden. Een garantie valt niet onder dergelijke voordelen indien de leningnemer in financiële moeilijkheden verkeert (zie punt 3, lid 2, onder a), van de Mededeling van de Commissie betreffende de toepassing van de artikelen 87 en 88 van het EG-Verdrag op staatssteun in de vorm van garanties)⁽⁵⁾. De lening van Andalusië levert echter wel een voordeel op. De Commissie betwijfelt of de lening tegen marktvoorwaarden is verstrekt overeenkomstig de voorschriften van de Commissie voor het stellen van marktvoorwaarden als vervat in de Mededeling van de Commissie over de herziening van de methode waarmee de referentie- en disconteringspercentages worden vastgesteld⁽⁶⁾. Dat betekent dat de maatregelen waarschijnlijk staatssteun vormen die de mededinging vervalst.
- (19) Hoewel A NOVO begin 2009 in economische moeilijkheden verkeerde, bestonden er twijfels over de vraag of de vennootschap als een volledige dochter van het Franse A NOVO SA wel in aanmerking kon komen voor reddings- of herstructureringssteun. A NOVO SA had in 2009 immers een omzet van 350 miljoen EUR en een nettowinst van 12 miljoen EUR. Op grond van punt 11 van de richtsnoeren kan een onderneming in moeilijkheden uitsluitend voor steun in aanmerking komen wanneer zij aantoonbaar niet in staat is haar herstel met middelen van de eigenaren te verwezenlijken. Voor ondernemingen die deel uitmaken van een concern, is daarnaast in punt 13 van de richtsnoeren bepaald dat de betreffende lidstaat moet aantonen dat de moeilijkheden een specifiek karakter hebben en dat zij te groot zijn om door het concern zelf te worden opgelost. Spanje heeft geen informatie overgelegd waaruit blijkt dat aan deze voorwaarden is voldaan.
- (20) Wat het herstructureringsplan betreft, betwijfelt de Commissie of dat plan tot levensvatbaarheid van de onderneming op lange termijn zal leiden, zoals vereist in de punten 35 en 36 van de richtsnoeren. Het herstructureringsplan bevat geen beschrijving van interne maatregelen ter verbetering van de levensvatbaarheid en de structuur van de onderneming. Ook bevatte het plan geen compenserende maatregelen om de ongunstige effecten van de steun voor de concurrenten zo veel mogelijk te beperken (punten 38 en 39 van de richtsnoeren). Bovendien was het onmogelijk te bepalen of het steunbedrag en de steunintensiteit beperkt waren gebleven tot het strikt noodzakelijke minimum aan herstructureringskosten (punten 43 en 45 van de richtsnoeren). Tot slot bevatte het plan geen verwijzing naar een bijdrage van de begunstigde zelf.
- (21) Met betrekking tot de herstructurering van 2005 betwijfelt de Commissie of het beginsel dat de betreffende steun eenmalig moet zijn, in acht is genomen. Op grond van de punten 72 e.v. van de richtsnoeren is staatssteun niet toegestaan wanneer er minder dan tien jaar is verstreken sinds de laatste reddings- of herstructureringsmaatregel ten uitvoer is gelegd. De Commissie beschikt niet over de benodigde informatie om te kunnen vaststellen of de rechtstreekse betalingen door de autonome regio Andalusië aan werknemers als staatssteun aangemerkt moeten worden. Indien de betalingen op grond van een algemeen socialezekerheidsstelsel hebben plaatsgevonden, vormen zij geen staatssteun. Indien de vennootschap die kosten echter zelf had moeten dragen — op grond van het arbeidsrecht of collectieve overeenkomsten — zouden dergelijke betalingen deel uit moeten maken van de gewone kosten van een onderneming. Derhalve dient elke bijdrage van de staat aan deze kosten als steun te worden aangemerkt⁽⁷⁾.
- (22) Het is dan ook twijfelachtig of de reddings- en herstructureringssteun als verenigbaar met de betreffende richtsnoeren kan worden aangemerkt.

III. OPMERKINGEN VAN SPANJE

- (23) Spanje heeft de Commissie bij schrijven van 22 oktober 2010 geïnformeerd dat de aangemelde herstructureringssteun niet ten uitvoer was gelegd en dat de aanmelding was ingetrokken.
- (24) Wat de reddingssteun van mei 2009 betreft, heeft Spanje opgemerkt dat het Andalusische Agentschap voor innovatie en ontwikkeling (IDEA) een risico-operatie had goedgekeurd bestaande uit een reddingsgarantie van 1,5 miljoen EUR voor een termijn van zes maanden waardoor de vennootschap op de kapitaalmarkt een lening kon afsluiten ten belope van 1 875 000 EUR. De betreffende lening is op 21 mei 2009 verstrekt. Hierdoor werden de liquiditeitsproblemen van het bedrijf voor een deel opgelost (die problemen zouden uiteindelijk tot een faillissement hebben geleid) en werd de noodzakelijke ruimte gecreëerd om een nieuw herstructureringsplan te ontwikkelen met de noodzakelijke maatregelen en acties om de levensvatbaarheid te waarborgen in geval van onverwachte algemene kredietbeperkingen door financiële instellingen.

⁽⁵⁾ PB C 155 van 20.6.2008, blz. 10.

⁽⁶⁾ PB C 14 van 19.1.2008, blz. 6.

⁽⁷⁾ Zie ook de punten 61 en 63 van de richtsnoeren.

- (25) Wat de classificatie van de garantie als steun betreft, stelt Spanje dat die garantie geen ongunstige invloed op de handel zou hebben. De after-saleservice — de bedrijfstak waarin de begunstigde actief is — vindt op een lokale basis plaats en blijft beperkt tot Spaans grondgebied. De steun zou niet van invloed zijn op de grensoverschrijdende handel en zou niet-Spaanse concurrenten ook niet noemenswaardig belemmeren bij het opzetten van soortgelijke bedrijfsactiviteiten in Spanje. De garantie zou ook geen aanleiding zijn voor het verlenen van service aan Spaanse eindgebruikers buiten het Spaanse grondgebied. Hoewel A NOVO deel uitmaakt van het Franse concern A NOVO SA, een grote speler op het gebied van deze diensten in Europa, zou het potentiële indirecte effect op de handel slechts theoretisch van aard zijn en hoogstens een onbelangrijke factor vormen zonder merkbaar effect op de betrekkingen op concurrentiegebied tussen een concern als A NOVO SA en zijn concurrenten (gezien de hoeveelheid steun in verhouding tot de omvang van een groot concern als A NOVO SA met een omzet van 366 miljoen EUR in 2009).
- (26) De Spaanse autoriteiten geven aan dat de rentevoet van de banklening van 21 mei 2009 ten belope van 1,875 miljoen EUR die voor 80 % gegarandeerd werd door de Junta de Andalucía tegen een opslag op jaarbasis van 1,5 %, vergelijkbaar was met de voorwaarden voor leningen aan gezonde ondernemingen. De rente bedroeg 2,88 % en het voor mei 2009 door de Commissie gepubliceerde referentiepercentage was 2,22 %⁽⁸⁾. In de Mededeling van de Commissie over de herziening van de methode waarmee de referentie- en disconteringspercentages worden vastgesteld⁽⁹⁾, is de opslag voor leningen met een hoge zekerheidsstelling aan gezonde ondernemingen (rating AAA — A) 60 basispunten. Dit zou een maximum van 2,82 % betekenen. In het besluit om de lening te verstrekken, was bovendien vastgelegd dat de garantie uiterlijk zes maanden na de verstrekkingdatum zou verstrijken.
- (27) De Spaanse autoriteiten hebben daarnaast opgemerkt dat de garantie gerechtvaardigd was vanwege de ernstige sociale repercussies. Bovendien zou die garantie geen buitengewone ongunstige spill-overeffecten naar andere lidstaten hebben in de zin van punt 25, onder b), van de richtsnoeren. Het aantal officiële werknemers van de onderneming bedroeg 527. Een faillissement of sluiting van het bedrijf zou tot het ontslag van deze werknemers hebben geleid en zou daarnaast ook nog eens indirect honderden andere banen hebben gekost. Gezien de leeftijdsopbouw van het personeelsbestand zou een groot gedeelte moeite hebben gehad met het vinden van een nieuwe baan. Daarnaast zou sluiting van het bedrijf door het hoge werkloosheidspercentage in Andalusië (30 % in Malaga) zeer ernstige maatschappelijke gevolgen hebben gehad. Bovendien is Spanje van mening dat buitengewone ongunstige spill-overeffecten naar andere lidstaten onwaarschijnlijk zouden zijn gezien het regionale karakter van de service.
- (28) De Spaanse autoriteiten voeren ook aan dat is voldaan aan de voorwaarden van punt 25, onder c), van de richtsnoeren die verband houden met niet-aangemelde steun. Op grond van dat punt moet een lidstaat binnen zes maanden na de eerste tenuitvoerlegging van de reddingssteunmaatregel een herstructurerings- of liquidatieplan voorleggen, dan wel aantonen dat de garantie is stopgezet. Na het toekennen van de reddingssteun op 21 mei 2009 heeft Spanje het herstructureringsplan en de geplande steun op 16 oktober 2009 aangemeld, dat wil zeggen binnen zes maanden na de tenuitvoerlegging van de reddingssteun. Bovendien heeft Spanje bevestigd dat de overheidsgarantie slechts gedurende zes maanden van kracht was.
- (29) Tot slot stellen de Spaanse autoriteiten dat de omvang van de steun beperkt was tot het bedrag dat nodig was om de exploitatie van de onderneming voort te zetten gedurende de periode (i.c. zes maanden) waarvoor de steun was goedgekeurd (zoals vereist op grond van punt 25, onder d), van de richtsnoeren). Het bedrag is berekend aan de hand van de liquiditeitsbehoefte gedurende een periode van zes maanden en het liquiditeitstekort zoals dat door de vennootschap is aangegeven. Dit heeft geleid tot onderstaande cashflowtabel als onderdeel van de reddingssteunmaatregel (in euro):

(in EUR)

	Maand 1	Maand 2	Maand 3	Maand 4	Maand 5	Maand 6
Inkomsten	1 440 998	1 685 785	1 586 880	1 403 600	1 405 920	1 549 760
Uitgaven	1 632 677	4 231 415	2 631 987	2 684 834	1 754 309	1 504 723
Saldo	- 191 679	- 2 545 630	- 1 045 107	- 1 281 234	- 348 389	45 037
Cumulatief saldo	- 191 679	- 2 737 309	- 3 782 416	- 5 063 650	- 5 412 039	- 5 367 002

- (30) Op basis van deze gegevens concluderen de Spaanse autoriteiten dat er, ondanks de hoge negatieve liquiditeitspositie (- 5 367 002 EUR), 1 875 000 EUR aan steun nodig was. Bij het bepalen van de omvang van de steun heeft Spanje de formule toegepast die in de bijlage bij de richtsnoeren is opgenomen. Dat heeft tot de volgende berekening geleid:

EBIT 2008: - 4 212 036 EUR

Afschrijvingen 2008: 437 201 EUR

Werkkapitaal 2008: (vlottende activa 7 686 473 EUR - vlottende passiva 10 446 997 EUR) = - 2 760 524 EUR

Werkkapitaal 2007: (vlottende activa 11 748 449 EUR - vlottende passiva 10 958 960 EUR) = 789 489 EUR

(werkkapitaal_t - werkkapitaal_{t-1}) = - 3 550 013 EUR

⁽⁸⁾ http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/reference_rates.html

⁽⁹⁾ PB C 14 van 19.1.2008, blz. 6.

$$[\text{EBIT}_t + \text{afschrijvingen}_t + (\text{werkkapitaal}_t - \text{werkkapitaal}_{t-1})] / 2$$

$$= [- 4 212 036 \text{ EUR} + 437 201 \text{ EUR} + - 3 550 013 \text{ EUR}] / 2 = - 3 662 424 \text{ EUR}$$

Dat betekent dat de helft van de negatieve operationele kasstroom voor het jaar voorafgaand aan de steun 3 662 424 EUR bedroeg. De lening die door Spanje is gegarandeerd, bleef ruim onder dit plafond en is derhalve beperkt tot het benodigde bedrag.

- (31) Wat de vraag betreft of A NOVO (als een volledige dochteronderneming van het Franse concern A NOVO SA met een omzet van circa 350 miljoen EUR), kan worden aangemerkt als een onderneming in moeilijkheden die aanspraak kan maken op reddings- en herstructureringssteun, stelt Spanje dat de moeilijkheden een specifiek karakter hebben en te groot zijn om door het concern zelf te kunnen worden opgelost. Die moeilijkheden zijn specifiek omdat ze gekoppeld zijn aan de activiteiten van A NOVO, met name aan de omschakeling van productie naar dienstverlening. Die moeilijkheden zijn niet het gevolg van een arbitraire kostenallocatie binnen het concern. Daarnaast zijn de moeilijkheden van het bedrijf dermate groot dat ze niet door het concern zelf opgelost kunnen worden. Uit de winst- en liquiditeitscijfers over 2008 en 2009 van de A NOVO Group SA en A NOVO Comlink Spain blijkt dat de moedermaatschappij eind 2008, toen de moeilijkheden van A NOVO aanleiding waren om een reddingsoperatie op gang te brengen, zelf onder financiële druk stond:

(× miljoen EUR)

	A NOVO-groep SA (Frankrijk)		A NOVO (Spanje)	
	2008	2009	2008	2009
Omzet	350	366	14,9	15,5
Winst	- 17	12	- 3,9	- 0,3
Eigen middelen	45	53	0	1,8
Kortlopende leningen	28	18	3,4	2,5
Langlopende leningen	56	51	0,6	0,7
Cashflow	- 0,3	2	- 0,6	- 0,9
Vermogen	230	225	14,2	13,4

De verliezen van het concern in 2008 ten belope van 17 miljoen EUR waren mede het gevolg van een reeks toezeggingen aan A NOVO Spanje. De A NOVO-groep heeft aanzienlijke financiële middelen in de Spaanse dochteronderneming ingebracht: 2,123 miljoen EUR in 2006 en 2,060 miljoen EUR in 2009. In 2009 werd de druk op het Franse concern nog verder vergroot door de noodzaak de schuldenlast te herschikken.

- (32) Wat de herstructurering in 2005 betreft en het beginsel dat de betreffende steun eenmalig moet zijn, voeren de

Spaanse autoriteiten aan dat 224 werknemers gebruik hebben gemaakt van de regeling voor deeltijdpensioenering na de opschorting van hun arbeidscontracten in overeenstemming met het tijdelijke aanpassingsplan voor de beroepsbevolking (ERTE). Op grond van dit ERTE-plan zijn de arbeidscontracten van 224 werknemers opgeschort, een en ander in overeenstemming met het geldende algemene arbeidsrecht, met name artikel 45 van het werknemersstatuut dat op 24 maart 1995 bij Koninklijk Besluit 1/1995 is aangenomen ⁽¹⁰⁾.

- (33) Uit hoofde van artikel 45, lid 1, van het werknemersstatuut kan een arbeidscontract vanwege economische, technologische, organisatorische of productieredenen worden opgeschort. In artikel 45, lid 2, is bepaald dat de partijen als gevolg van de opschorting ontheven zijn van hun wederzijdse verplichtingen tot het verrichten van arbeid en het betalen van een beloning. De werknemers ontvangen een werkloosheidsuitkering op basis van artikel 208, lid 1, onder a), van de Algemene Socialezekerheidswet (Koninklijk Decreet 1/1994 van 20 juni 1994 ⁽¹¹⁾). Volgens artikel 214, lid 2, van dit koninklijk decreet is de herziene tekst van de Algemene Socialezekerheidswet goedgekeurd en is de werkgever verplicht de werkgeversbijdrage te betalen voor de sociale verzekering, terwijl de werknemersbijdrage aan de sociale verzekering wordt voldaan door het nationale instituut voor sociale verzekering (INSS).
- (34) Nadat de periode van de opschorting van de individuele arbeidscontracten op grond van het ERTE-plan was beëindigd, hervatten de werknemers weliswaar weer hun activiteiten binnen het bedrijf, maar slechts voor 15 % van de arbeidsuren zoals die oorspronkelijk in hun arbeidscontract waren opgenomen (vanwege hun deelname aan de regeling voor deeltijdpensioenering). De vennootschap betaalde 15 % van hun loon en socialezekerheidsbijdragen. Volgens de Spaanse autoriteiten voldoet deze maatregel aan het geldende arbeidsrecht. Dit geldt ook voor de begeleidende financiële bepalingen zoals vastgesteld door het Ministerie van Werkgelegenheid van de Junta de Andalucía in het kader van het ERTE-plan van 2005 en de overeenkomst van 18 juli 2005 over de uitgangspunten en verplichtingen van het levensvatbaarheidsplan voor A NOVO Comlink Spain SL. Daarbij gaat het meer in het bijzonder om: de artikelen 51 e.v. van het werknemersstatuut, Koninklijk Decreet 43/1996 van 19 januari van het Ministerie van Werkgelegenheid en Sociale Zekerheid houdende goedkeuring van de voorschriften voor een procedure voor de regulering voor korter werken en ontslagen en voor een administratieve actie in verband met een collectieve overgang van werknemers ⁽¹²⁾, Koninklijk Besluit 2064/1995 van 22 december houdende goedkeuring van de algemene verordening over socialezekerheidsbijdragen en andere socialezekerheidsrechten ⁽¹³⁾, en het „collectieve levensverzekeringscontract” (een specifieke maatregel voor de directe ondersteuning van werknemers om de gevolgen op te vangen van de overgang naar een deeltijdpensioenering zoals vervat in Wet 50/1980 van 8 oktober inzake verzekeringscontracten ⁽¹⁴⁾).

⁽¹⁰⁾ BOE (Publicatieblad) nr. 75 van 29.3.1995, blz. 9654.

⁽¹¹⁾ BOE nr. 154 van 29.6.1994, blz. 20658.

⁽¹²⁾ BOE nr. 44 van 20.2.1996, blz. 6074.

⁽¹³⁾ BOE nr. 22 van 25.1.1996, blz. 2295.

⁽¹⁴⁾ BOE nr. 250 van 17.10.1980, blz. 23126.

IV. BEOORDELING

1. Intrekking van de aanmelding door Spanje

(35) Na de intrekking van de aanmelding was de procedure met betrekking tot het aangemelde herstructureringsplan nutteloos geworden. Het intrekken van een aanmelding is echter niet van invloed op de reddingssteun die niet is aangemeld en die al is verstrekt vóór de aanmelding van de herstructureringssteun.

2. De reddingssteun van mei 2009

(36) Op basis van de opmerkingen van de Spaanse autoriteiten dient vastgesteld te worden of de reddingssteun verenigbaar is met artikel 107, lid 3, onder c), aangezien er is voldaan aan de betreffende voorwaarden welke in de communautaire richtsnoeren inzake reddings- en herstructureringssteun aan ondernemingen in moeilijkheden zijn vervat.

(37) De maatregel vormt steun in de zin van artikel 107, lid 1, VWEU. Om als staatssteun te worden aangemerkt, moet de maatregel voor de begunstigde een voordeel opleveren dat onder normale marktomstandigheden niet zou zijn verkregen en waardoor de mededinging en handel tussen de lidstaten ongunstig worden beïnvloed. Een garantie wordt als steun beschouwd indien de leningnemer in financiële moeilijkheden verkeert in overeenstemming met punt 3, lid 2, onder a), van de Mededeling van de Commissie betreffende de toepassing van de artikelen 87 en 88 van het EG-Verdrag op staatssteun in de vorm van garanties. In dit geval is de Commissie van mening dat de betreffende garantie een voordeel voor de leningnemer oplevert. De positie van de begunstigde vennootschap is ten opzichte van haar concurrenten versterkt. Dit betekent dat de maatregel de mededinging zou kunnen verstoren.

(38) De Spaanse autoriteiten hebben zich op het standpunt gesteld dat de maatregel geen gevolgen heeft voor de handel tussen lidstaten. Het Hof van Justitie heeft echter bevestigd dat het effect op de handel niet afhankelijk is van de plaatselijke of regionale aard van de geleverde diensten of van de omvang van het betrokken werkterrein⁽¹⁵⁾. Bovendien worden de after-salesdiensten die A NOVO levert vrijelijk in de Unie verhandeld. Het eigendom van de bedrijven die dergelijke diensten verlenen, strekt zich ook over meer dan één lidstaat uit. Dat is meer in het bijzonder op de begunstigde van toepassing, aangezien deze deel uitmaakt van de Franse A NOVO-groep, een grote speler op het gebied van after-salesdiensten in Europa en daarbuiten. Ondernemingen uit andere lidstaten zouden ook kunnen overwegen om een vestiging in Spanje te openen om dergelijke diensten aan te bieden, maar zouden hier mogelijk van weerhouden kunnen worden vanwege de diensten die A NOVO dankzij de ontvangen steun kan aanbieden. Ook een laag steunbedrag kan van invloed zijn op de handel tussen lidstaten, met name als de bedrijfsvoering van A NOVO daardoor voortgezet kan worden. De steun zou daarnaast de positie van de Franse moedermaatschappij kunnen versterken. Dat betekent dat er aan de voorwaarde van een ongunstige invloed op de handel tussen lidstaten is

voldaan en dat de reddingssteun staatssteun vormt in de zin van artikel 107, lid 1, VWEU. De steun is verstrekt door de Junta de Andalucía en is derhalve aan de staat toe te rekenen.

(39) A NOVO is een onderneming in moeilijkheden in de zin van punt 13 van de richtsnoeren, ondanks het feit dat het bedrijf deel uitmaakt van een concern. Spanje heeft aangetoond dat de moeilijkheden een specifiek karakter hadden en geen gevolg waren van een arbitraire kostenallocatie binnen het concern. De moeilijkheden waren het gevolg van de industriële herstructurering waarvan het bedrijf de voorgaande jaren de negatieve gevolgen had ondervonden. De moeilijkheden waren ook te groot om door het concern zelf te kunnen worden opgelost, omdat dit op het tijdstip waarop de reddingssteun werd toegekend zelf onder financiële druk stond. Het concern had in 2006 2,123 miljoen EUR in A NOVO geïnvesteerd en het eigen bedrijfsresultaat over 2008 was negatief. In 2009 heeft het concern nog eens een kapitaalinjectie van 2,060 miljoen EUR in A NOVO verricht.

(40) De garantie voldoet aan de vereisten zoals neergelegd in punt 25, onder a), van de richtsnoeren. De reddingsmaatregel in de vorm van een banklening van 1,875 miljoen EUR, die voor 80 % door de Junta de Andalucía werd gegarandeerd, is verstrekt tegen een rente die vergelijkbaar is met de rente voor leningen aan gezonde ondernemingen in overeenstemming met de Mededeling van de Commissie over de herziening van de methode waarmee de referentie- en disconteringspercentages worden vastgesteld. Daarnaast heeft de leningnemer een jaarlijkse garantieopslag van 1,5 % betaald en verstreek de garantie zes maanden na de datum waarop de lening was verstrekt.

(41) De garantie was gerechtvaardigd vanwege de ernstige sociale problemen van A NOVO en gelet op het feit dat er geen sprake was van ongepaste spill-overeffecten naar andere lidstaten in de zin van punt 25, onder b), van de richtsnoeren. In haar openingsbesluit heeft de Commissie reeds onderkend dat de economische situatie van A NOVO, een bedrijf met 527 werknemers, in 2008 problematisch werd (zie bovenstaande overwegingen 11 en 12). Een faillissement of sluiting van de onderneming zou een zeer negatief maatschappelijk effect in Andalusië hebben gehad, een regio die toch al met een hoge werkloosheid te kampen heeft. Gezien het regionale karakter van de reparatiediensten na verkoop is het onwaarschijnlijk dat er sprake zal zijn van buitengewoon ongunstige spill-overeffecten naar andere lidstaten.

(42) Er is ook voldaan aan de voorwaarden in punt 25, onder c), van de richtsnoeren die van toepassing zijn op niet-aangemelde steun en op grond waarvan een lidstaat binnen zes maanden na de eerste tenuitvoerlegging van de reddingssteunmaatregel een herstructurerings- of liquidatieplan moet voorleggen dan wel moet aantonen dat de garantie is stopgezet. Na het toekennen van de reddingssteun op 21 mei 2009 heeft A NOVO op 10 september 2009 een herstructureringsplan ingediend, in combinatie met een aanvraag voor herstructureringssteun. Spanje heeft het herstructureringsplan op 16 oktober 2009 aangemeld. Daarnaast was de staatsgarantie beperkt tot zes maanden en deze verstreek derhalve op 21 november 2009.

⁽¹⁵⁾ Zaak C-280/00, Altmark Trans, Jurispr. 2003, blz. I-7747, punt 82; zaak C-172/03, Heiser/Finanzamt Innsbruck, Jurispr. 2005, blz. I-1627, punt 33.

- (43) Bovendien was de omvang van de steun beperkt tot het bedrag dat nodig was om de exploitatie van de onderneming voort te zetten gedurende de periode van zes maanden waarvoor de steun was goedgekeurd (zoals vereist op grond van punt 25, onder d), van de richtsnoeren). Het bedrag is berekend aan de hand van de liquiditeitsbehoefte gedurende een periode van zes maanden en het liquiditeitstekort zoals dat door de vennootschap is aangegeven. Bovendien was het bedrag ruim lager dan het plafond dat is vastgesteld aan de hand van de formule in de bijlage bij de richtsnoeren. Dat betekent dat het bedrag beperkt is gebleven tot het benodigde bedrag in overeenstemming met punt 25, onder d), van de richtsnoeren.
- (44) Wat het beginsel betreft dat steun eenmalig dient te zijn, heeft de Commissie op basis van de informatie van Spanje kunnen controleren dat de overheidsmiddelen die in 2005 zijn aangewend in het kader van de herstructurering voor sociale maatregelen voor een deel van het personeelsbestand van A NOVO, op grond van een algemene regeling voor de sociale zekerheid zijn toegekend, wat betekent dat die financiële middelen, in overeenstemming met de punten 61 en 63 van de richtsnoeren, niet als staatssteun kunnen worden aangemerkt.
- (45) Dit betekent dat de informatie die door de Spaanse autoriteiten is overgelegd alle twijfels heeft weggenomen die de Commissie in haar besluit om de procedure zoals neergelegd in artikel 108, lid 2, van het Verdrag in te leiden, heeft uitgesproken over de verenigbaarheid van de voorlopige steun aan A NOVO met artikel 107, lid 3, onder c), van het Verdrag.

V. CONCLUSIE

- (46) De Commissie heeft derhalve besloten om de procedure van artikel 108, lid 2, van het Verdrag te beëindigen. Wat de niet-aangemelde reddingssteun betreft, is de Commissie van mening dat die steun een inbreuk vormt op

artikel 108, lid 3, VWEU en door Spanje dus onrechtmatig ten uitvoer is gelegd. De Commissie moet echter in dezen een positief besluit nemen, aangezien de betreffende steun verenigbaar is met de interne markt in de zin van artikel 107, lid 3, onder c), VWEU. De procedure met betrekking tot de aangemelde herstructureringssteun wordt dan ook afgesloten omdat deze geen voorwerp meer heeft nu Spanje de maatregel heeft ingetrokken,

HEEFT HET VOLGENDE BESLUIT VASTGESTELD:

Artikel 1

De staatssteun die door Spanje is verleend in de vorm van een garantie met het oog op de redding van A NOVO Comlink SL, is verenigbaar met de interne markt in de zin van artikel 107, lid 3, onder c), VWEU.

Artikel 2

Na het intrekken van de herstructureringsmaatregel door Spanje dient de onderhavige procedure geen doel meer met betrekking tot deze herstructureringssteun. Derhalve heeft de Commissie besloten om de procedure op grond van artikel 108, lid 2, VWEU met betrekking tot de herstructureringssteun, te beëindigen.

Artikel 3

Dit besluit is gericht tot het Koninkrijk Spanje.

Gedaan te Brussel, 23 maart 2011.

Voor de Commissie
Joaquín ALMUNIA
Vicevoorzitter